

REND ÉS RENDETLENSÉG II.

Rend és rendetlenség a szavakban, a mondatokban és a nyelvben

A modul szerzője: Schüttler Vera

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

4. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Kép- és betűrejtvények					
A	A gyerekek csoportban dolgoznak, közösen megoldják a képrejtvényeket. 7 perc	Gondolkodás Kreativitás Nyelvi készség Együttműködés	Csoportmunka – problémamegoldás	D1 (Képrejtvények 1.)	P1 (A képrejtvények megoldása)
B	A tanulók megfejtik a betűrejtvényt. 7 perc	Analízis-szintézis Percepció Együttműködés	Csoportmunka – problémamegoldás	D2 (Betűrejtvény)	
C	A tanulók megkeresik a Romhányi-vers hiányzó rímpárjait. 7 perc	Nyelvi készség Kreativitás Együttműködés	Kooperatív tanulás – szóforgó	D3 (Romhányi József: Interjú a farkassal...)	P2 (Hiányzó szavak)
I/b Rejtvényalkotás					
A	A csoportok a megoldott rejtvényekhez hasonló új feladványokat találnak ki. 10 perc	Fantázia Alkotóképesség Együttműködés Tolerancia	Csoportmunka – rejtvénykészítés	Papír, ceruza	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. AZ ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Szöveg- és mondatalkotás					
A	A tanulók (csoportban) toldalékokkal, névelőkkel, névutókkal kiegészítve értelmes szöveggé írják át az értelmetlen szöveget. Majd mindegyik csoport kigondol két szót az olvasottakkal kapcsolatban, és felírja azokat egy-egy szókétyára. 10 perc	Szövegalkotás Fantázia Egymásra figyelés	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D4 (Értelmetlen szöveg) Üres kártyák, papír, ceruza	
B	A tanulók egyenként kitalálnak három mondatot, és mindegyiket felírják egy-egy kártyára. 6 perc	Mondatalkotás Nyelvi kifejezőkészség	Önálló munka – mondatalkotás	Üres kártyák, ceruza	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	<p>A tanár mindegyik csoport asztalára annyi számú, sorszámmal ellátott vagy különböző színű borítékot tesz, ahány csoport van. Minden borítékban 3 db szókérttya van. Az azonos színű vagy sorszámmú borítékok tartalma megegyezik. Az asztalokon ugyanolyan sorrendben, ugyanolyan tartalmú borítékok találhatók. A csoportok kinyitják az első borítékot, és a benne található szavak felhasználásával mondatot alkotnak. A mondatot felírják egy csomagolópapírra.</p> <p>Ha mindegyik csoport elkészült, a csoportok meghatározott sorrend szerint helyet cserélnek egymással, és kibontják az asztalon található, soron következő borítékot. Az abban lévő három szó felhasználásával az előző mondat(ok)hoz tartalmilag illeszkedő, új mondatot alkotnak, és ezt a mondatot is felírják a csomagolópapírra.</p> <p>A körnek akkor van vége, ha mindegyik csoport visszaért az eredeti helyére, és elfogytak a borítékok.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>Kreativitás Fantázia Együttműködés Tolerancia Kompromisszum-készség</p>	<p>Kooperatív tanulás – csoportszóforgó írásban</p>	<p>Színes borítékok, csomagolópapír, filctollak</p>	
II/b Rend születik					
A	<p>A tanár összegyűjti a csoportoktól a szókérttyákat, és felrakja a táblára. A csoportok a táblára felrakott szavakkal befejezik immár értelmes történeteiket.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Rugalmasság Fantázia Írásbeli szövegalkotás Egymásra hangolódás Tolerancia</p>	<p>Kooperatív tanulás – kerekasztal</p>	<p>Papír, ceruza</p>	<p>Gyurmaragasztó</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	Az egy csoportban dolgozó tanulók összegyűjtik az általuk írt kártyákat, majd a valamilyen szempontból összetartozókat csoportosítják. Az általuk létrehozott csoportoknak címet adnak, és piros filctollal felírják azokat a címkártyákra. 10 perc	Rendszerezés Csoportosítás Vitakészség Kompromisszum- készség	Csoportmunka – megbeszélés	Üres kártyák, piros filctoll	
C	A csoportok felolvassák a csomagolópapírra írt mondatfüzért. 5 perc	Figyelem Tolerancia	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
II/c Alkotás, rendszerezés					
A	A csoportok illusztrációkat készítenek saját történeteikhez. 10 perc	Alkotókészség Kreativitás	Csoportmunka – raj- zolás	Papír, színes ce- ruza, filctoll	
B	A tanár összegyűjti a csoportoktól a mondatkártyákat, összekeveri, és egyenlő arányban ismét kiosztja a csoportoknak. A tanulók feladata, hogy az újonnan kapott kártyákat úgy csoportosítsák, ahogyan az előző feladatban tették. A csoportoknak adott címet a címkártyákra kék színnel írják fel. 10 perc	Rendszerezés Csoportosítás Vitakészség Kompromisszum- készség	Csoportmunka – megbeszélés	Üres kártyák, kék filctoll	
C	A csoportok saját ötleteikkel kiegészítik, befejezik a történeteket. Ez a kiegészítés, befejezés történhet rajzos és írásos formában egyaránt. 10 perc	Alkotókészség Egymásra figyelés Empátia	Csoportmunka – raj- zolás, fogalmazás	Papír, ceruza, színes ceruza, zsírkréta, filctoll	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Bemutató					
A	A csoportok bemutatják egymásnak az elkészült munkákat. 6 perc	Figyelmes hallgatás Empátia	Kooperatív tanulás – csoportszófogó		
B	A csoportok az erre kijelölt helyen (tábla, csomagolópapír, falfelület), színek szerint elkülönítve elhelyezik a piros és a kék színnel írt kártyáikat. Majd megbeszélik, milyen hasonlóságok, különbségek figyelhetők meg a két csoport között. 10 perc	Gondolkodás (összehasonlítás, megkülönböztetés) Véleményalkotás Figyelmes hallgatás Empátia	Kooperatív tanulás – csoportszófogó		Gyurmaragasztó
C	A csoportok bemutatják egymásnak az elkészült munkákat. 6 perc	Figyelmes hallgatás Empátia	Kooperatív tanulás – csoportszófogó		
II/e Játék a szavakkal					
A	A csoportok Tamkó Sirató Károly <i>Országjárás</i> című versének szavait tartalmazó szókétyákból kedvük szerint egy verset alkotnak anélkül, hogy ismernék az eredeti változatot. Az elkészült verset felragasztják egy kartonra. 10 perc	Nyelvi készségek Rendszerezés Csoportosítás Kreativitás Együttműködés	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D5 (Tamkó Sirató Károly: Országjárás – versrészlet szavakra vágva) Kartonlap, ragasztó	
B	A tanulók (csoportban) a mondatkétyák közül kiválogatják azokat, amelyek visszafelé olvasva is ugyanazt a szót adják ki. 5 perc	Nyelvi készségek Együttműködés	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D6 (Mondatkétyák)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	A tanulók (egyéni) lemásolják a képrejtvény betű- és számképeit. 10 perc	Percepció Figyelem Motoros koordináció	Önálló munka – rajzolás, másolás	D7 (Képrejtvények 2.) Papír, ceruza	
II/f Alkossunk újat!					
A	A csoportok felolvassák egymásnak az elkészült verseket. 10 perc	Figyelmes hallgatás Empátia	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
B	A csoportok az előző feladatban kiválogatott mondatokból plakátot készítenek. A plakátra újságokból kivágott betűk felragasztásával, különböző betűtípusokkal, kézzel írva kerülhetnek fel a mondatok. 15 perc	Kreativitás Alkotókészség Fantázia Együttműködés	Kooperatív tanulás – plakát	Csomagolópapír, olló, ragasztó, filctoll, színes ceruza, színes újságok	
C	A tanulók megtervezik saját betű- és számképeiket. 10 perc	Kreativitás Fantázia	Önálló munka – rajzolás	Papír, ceruza	
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Bemutató					
A	A tanár felolvassa az eredeti verset. 5 perc	Figyelem Tolerancia	Egész osztály együtt – tanári bemutatás		P3 (Tamkó Sirtó Károly: Országjárás – részlet)
B	A csoportok bemutatják plakátjaikat. 5 perc	Empátia Figyelem Véleményalkotás	Kooperatív tanulás – képtárlátogatás		
C	Elkészült munkáikat kiállítják. 5 perc	Figyelem Tolerancia	Kooperatív tanulás – képtárlátogatás		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Értékelés					
A	A tanulók megbeszélik, hogyan érezték magukat a mai foglalkozáson, melyik feladatot folytatnák még szívesen a későbbiekben. 5 perc	Önreflexió Önértékelés	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		
B	A tanulók értékelik magukat abból a szempontból, hogy milyen mértékben vettek részt a csoportmunkában. 5 perc	Önértékelés	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 A KÉPREJTVÉNYEK MEGOLDÁSA

Rigó, egyedül.

P2 HIÁNYZÓ SZAVAK

olvasd, harisnyát, eszem meg, parketten, piskóta, kicsorgott, megeméssze

P3 TAMKÓ SIRATÓ KÁROLY: ORSZÁGJÁRÁS

(Részlet)

Elindultunk

Balátára malátáért,
Galántára palántáért,
Rabirázra paprikáért,
Soroksárra salátáért,

Mocsoládra kocsonyáért,
Kocsonyádra mazsoláért,
Cserenyésre cseresznyéért,
Szerencs-érre szerencséért,
Pécelre mézért
Mézeskútra pénzért.

Jöttünk-mentünk

Nagylaposon – hegyesen,
Homoródon – begyesen,
Hétrongyoson – feszesen,
Lassú-réten – sebesen.

Mit csináltunk?

Hévízen – vacogtunk,
Szomoródon – kacagtunk,
Árnyékoson – napoztunk,
Éberlakon – álmodtunk.

(Tamkó Sirató Károly: *Tengerecki hazaszáll.* Móra Ferenc Könyvkiadó. Budapest, 1975, 28–29. o.)